

CUPRINS

.RO

INTRODUCERE

8

SCURT ISTORIC

13

UNDE MERGEM

29

Zona Kurfürstendamm

30

Kranzler Eck 31, Breitscheidplatz 32, Grădina Zoologică 34,
Tauentzienstraße 35, Wittenbergplatz 35

Zona Tiergarten

35

Hansaviertel 36, Siegessäule 36, Haus der Kulturen der Welt 37,
Clădirea Reichstagului 37, Hamburger Bahnhof 39, Bauhaus Archiv 40,
Stauffenbergstraße 40, Kulturforum 42, Neue Nationalgalerie 44,
Potsdamer Platz 46, La sud de Potsdamer Platz 47

Zona bulevardului Unter Den Linden

49

Poarta Brandenburg 50, Pariser Platz 51, Memorialul Holocaustului 51,
De la Unter den Linden la Friedrichstraße 52, Friedrichstraße 53, Muzeul
Evreiesc 54, Gendarmenmarkt 54, De la Unter den Linden la Schlossbrücke
55, Insula Muzeelor 58, Catedrala din Berlin și zona adjacente 61

Împrejurimile faimoasei Alexanderplatz

62

Alexanderplatz 63, Nikolaiviertel 64, Märkisches Museum 64,
Oranienburger Strasse 65, Karl-Marx-Allee 66, Prenzlauer Berg 67

În afara centrului

67

Palatul Charlottenburg 67, Stadionul Olimpic 71, Gedenkstätte
Plötzensee 72, Dahlem 73, Grunewald și Wannsee 75, Tempelhof 78

Potsdam

79

Sanssouci 79, Schloss Cecilienhof 81, Centrul 81, Turnul Einstein 81,
Babelsberg 81

TIMP LIBER

83

Divertisment

83

Cumpărături

88

Sport

91

În concediu cu copiii

93

MASA ÎN ORAŞ

96

SFATURI DE CĂLĂTORIE

111

HOTELURI RECOMANDATE

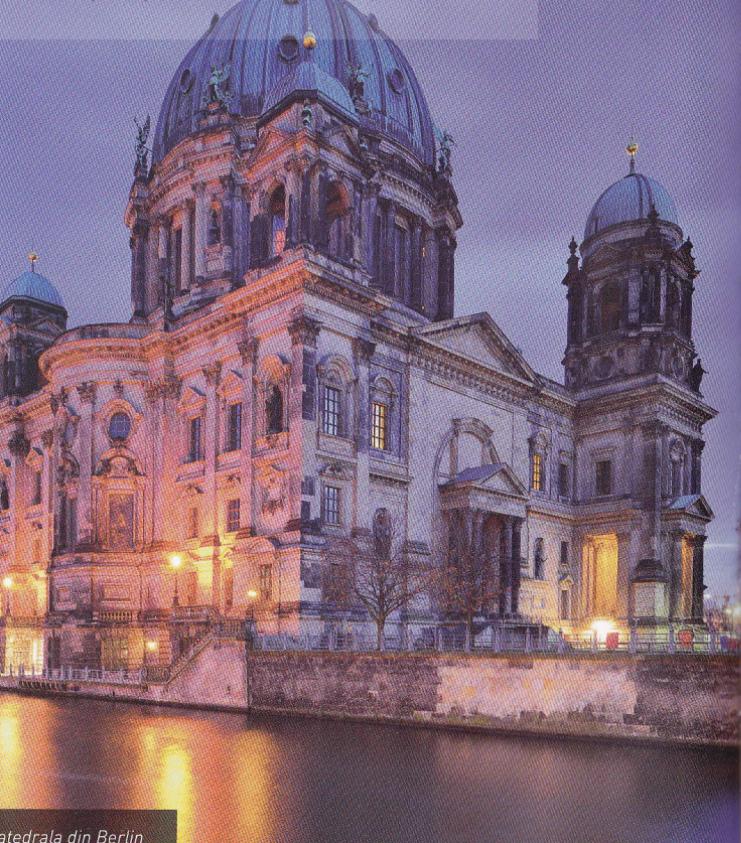
133

INDEX

140

CURIOZITĂȚI

„Ostalgie”	10
Repere istorice	27
Anhalter Bahnhof	49
Arhitectii Berlinului	58
Teufelsberg – Muntele Diavolului	76
Suvenire	88
Calendarul evenimentelor	95
Currywurst	100

catedrala din Berlin

UNDE MERGEM

Trebuie să aveți un plan bine pus la punct dacă vreți să explorați Berlinul; cu o suprafață totală de 880 km², este mai mare decât majoritatea capitalelor europene. Datorită proiectelor de reorganizare a sistemului de transport, aproape tot orașul este accesibil cu metroul (U-Bahn), cu trenul urban (S-Bahn), cu autobuzul sau cu tramvaiul. Nu ar trebui să aveți probleme să ajungeți în zonele limitrofe, inclusiv Grunewald și Potsdam, tot cu transportul public, care funcționează non-stop. Pur și simplu nu aveți nevoie de mașină în Berlin.

Ca să vă puteți orienta mai ușor, puteți începe cu un tur ghidat al principalelor obiective turistice. Multe dintre autobuzele turistice pleacă din zona Kurfürstendamm, în vestul Berlinului, sau din Alexanderplatz, în est. O altă variantă este să optați pentru o croazieră pe Landwehrkanal sau pe râurile Spree și Havel, pentru a vă putea bucura în liniște și mai ușor de zone care, în mod normal, nu sunt incluse în traseul autobuzelor.

Acest ghid prezintă obiectivele din zona centrală a Berlinului, începând de la Kurfürstendamm, zona Tiergarten, Poarta Brandenburg și bulevardul Unter den Linden. În partea de vest a orașului se află un centru de informații turistice, în clădirea Europa-Center din Breitscheidplatz, deschis L-S 10:00-20:00.

Plimbarea cu trenul (S-Bahn)

O variantă bună de a vă face o idee despre Berlin este să vă plimbați cu S-Bahn (tren urban rapid) prin centrul, de la stația Zoologischer Garten la Alexanderplatz. Printre atracțiile, admirați și clădirea Reichstagului.

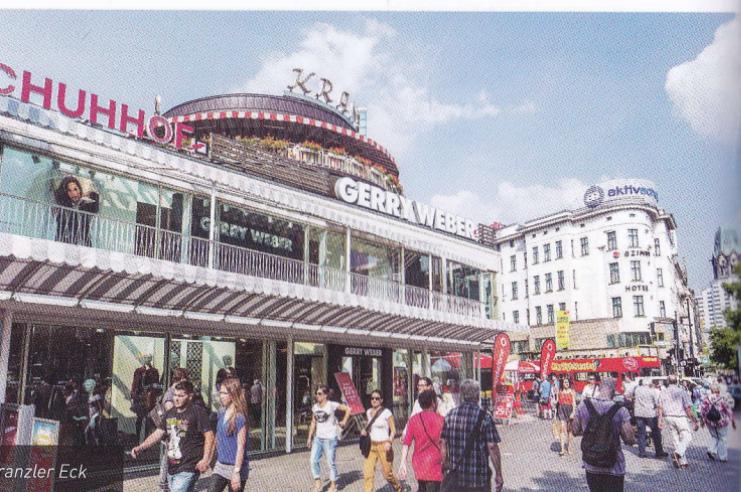

ZONA KURFÜRSTENDAMM .RO

Respect pentru oameni și cărți

Principala arteră de circulație a Berlinului de Vest, al cărei nume se traduce prin „debarcaderul Printului Elector”, este numită de berlinezi **Ku'damm** ①. Aceasta se întinde pe 3,5 km în partea de vest a centrului orașului, formând o zonă triunghiulară mărginită de Lietzenburger Strasse, Hardenbergstraße, Leibnizstraße și Tautenzienstraße. Aici veți putea găsi o mulțime de magazine, cafenele, restaurante, teatre, cinematografe și galerii de artă, precum și standuri de mâncare și de suvenir.

Impresionat de prelungirea bulevardului Champs-Elysées din Paris până în Bois de Boulogne, Bismarck a vrut să extindă Ku'damm până la pădurea Grunewald, însă visul lui nu a devenit realitate și până la urmă, bulevardul a legat Biserica Memorială

Kanzler Eck

Kaiser Wilhelm de gara Halensee.

Majoritatea clădirilor în stil Art nouveau (germ. Jugendstil), simboluri ale epocii de glorie a dinastiei Wilhelm, au fost distruse în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial, doar câteva rămânând întregi, astfel că zona este destul de modernă — cu construcții din sticlă și oțel în principal, cu decorațiuni de marmură — dar a rămas pe lista de locuri de văzut a celor pasionați de modă.

KRANZLER ECK

Ca multe alte zone din oraș, și aici lucrurile sunt într-o continuă schimbare. **Kranzler Eck** (Colțul Kranzler) este locul unde, pe vremuri, se adunau cei mai eleganți locuitori ca să bea o cafea sau să mănânce o prăjitură. Astăzi, clădirea a fost transformată într-un zgârie-nori cu 16 etaje, din sticlă, proiectat de Helmut Jahn și finalizat în 2002. Pe lângă spații de birouri, City Quartier are magazine și restaurante.

Nu departe de Ku'damm, pe Fasanenstraße nr. 79, veți găsi **Jüdisches Gemeindezentrum** (Centrul Comunității Evreiești). La intrare este arcada sinagogii, care a fost incendiată în timpul Nopții de Cristal din 1938 [pag. 22]. Clădirea modernă este un centru cultural pentru cei 12 000 de membri ai comunității evreiești care locuiesc în prezent în Berlin — în 1933 numărul lor atingea 170 000.

Pe Fasanenstraße nr. 24 se află **Muzeul Käthe-Kollwitz** (www.kaethe-kollwitz.de; zilnic 11:00–18:00). Din expoziția

Literaturhaus

Lângă Muzeul Käthe-Kollwitz este Literaturhaus, unde se țin sesiuni de lectură, cursuri și discuții. Vila este înconjurată de o grădină și are și o cafenea, Café Wintergarten.

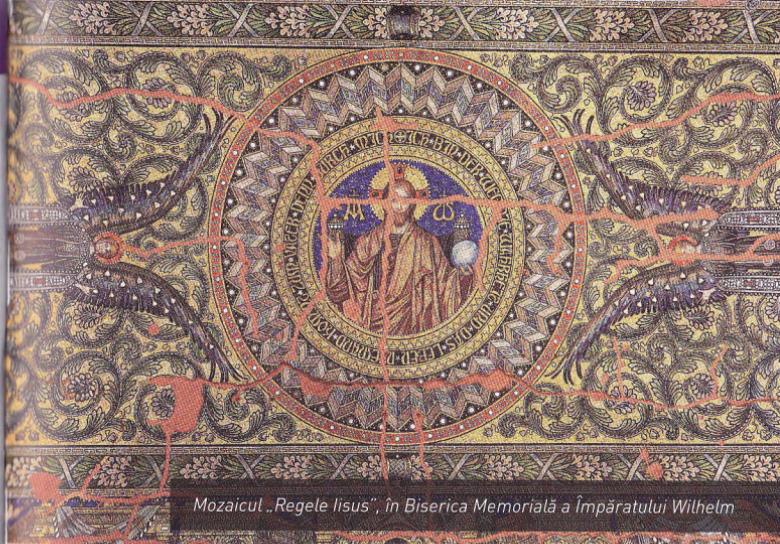
permanentă fac parte schițe, desene și sculpturi semnate de artista Käthe Kollwitz (1867–1945), a cărei operă plină de compasiune îi reprezintă pe cei săraci, bolnavi și suferinți.

Merită să vă plimbați pe unele dintre străzile adiacente bulevardului Ku'damm. Pe lângă Fasanenstraße, veți descoperi multe alte bulevarde elegante, străjuite de copaci și vîle frumoase, de magazine de antichități și ateliere de designeri. Puțin mai la nord este **Savignyplatz**, un exemplu de artă și arhitectură, cu librării și galerii de artă amplasate sub arcele liniei de tren urban. Zona este plină de cafenele, bistouri și baruri, multe dintre ele cu scaune și afară.

BREITScheidplatz

Tot la est de Kranzler Eck, bulevardul Ku'damm duce către **Breitscheidplatz**, o zonă pietonală generoasă, mărginită de Europa-Center, unde în timpul zilei forfotesc deopotrivă turiști și localnici veniți la cumpărături. În centrul pieței este opera din granit a lui Joachim Schmettau, **Weltkugelbrunnen** (Fântâna Lumii), pe care localnicii au botezat-o Wasserklops („chifteaua acvatică”).

Tot aici se află și unul dintre cele mai importante simboluri ale orașului, **Kaiser-Wilhelm-Gedächtniskirche** (Biserica Memorială a Împăratului Wilhelm; www.gedaechtniskirche-berlin.de; zilnic 9:00–19:00; gratuit). Bombardamentul din 1943 și focul de artilerie de la finalul războiului au distrus clopotnița, din care a rămas doar un ciot de 63 m înălțime din cei 113 m cât avea inițial și care a fost lăsat aşa, ca simbol al distrugerii prin care a trecut orașul. Biserica modernă, octogonală, și turnul hexagonal, aflate de-o parte și de alta a memorialului, reprezintă Renașterea de după război a orașului. Noaptea, vitraliile făcute în Chartres și fixate în cadre de beton turnat conferă o misterioasă nuanță albastră bulevardului.

Mozaicul „Regele Iisus”, în Biserica Memorială a Împăratului Wilhelm

Construită între 1891 și 1895 în onoarea lui Wilhelm I, ruinele acestei biserici în stil neoromanesc celebrează monarhismul pios al dinastiei Hohenzollern. Un mozaic reprezentându-l pe Iisus este amplasat deasupra frizelor, lângă reliefurile monarhilor Prusiei, de la Frederic I (1415–40) la ultimul print, Frederic Wilhelm. Pe unul dintre pereți este reprezentat Wilhelm I discutând cu cancelarul Bismarck și cu mareșalii Moltke și Roon. Este clar că berlinezii au o slăbiciune pentru porecle, pentru că nici aceste monumente nu au scăpat nebotezate: biserică este „dintele spart”, iar cele două clădiri moderne de lângă aceasta sunt „rujul” și „cutia de pudră”.

În spatele bisericii este imensul **Europa-Center**, între Taubertienstraße și Budapester Strasse. Centrul a fost construit în anii 1960 pentru a găzdui magazine, restaurante, un hotel, un centru de informații turistice, un teatru, iazuri și cascade artificiale. Restaurantul PURO Sky Lounge (www.puroberlin.de; J

22:00–6:00, S 23:00–6:00), aflat la etajul 20, oferă o panoramă extraordinară a orașului.

Muzeul Povestea Berlinului, Ku-damm [Ku'damm nr. 207–208], vă prezintă cei 800 de ani de istorie a orașului prin intermediul unei experiențe multimedia deosebite. Tururile în limba engleză despre **Istoria Berlinului** [zilnic 10:00–20:00] includ o vizită la un buncăr antiatomic subteran.

GRĂDINA ZOOLOGICĂ

Intrați prin Budapester Strasse. **Grădina Zoologică** ③ (www.zoo-berlin.de; zilnic apr.–sept. 9:00–18:30, mar. și oct. 9:00–18:00, nov.–feb. 9:00–16:30) este cea mai veche din Germania (deschisă în 1841) și este una dintre cele mai variate din întreaga Europă. Treceți de **Elefantentor** (Intrarea Elefanților) și veți păși în cele 35 ha ale grădinii, unde se află elefanți din Africa și India, urși, panda și rinoceri. Aici a trăit Knut, ursul polar care a devenit celebru pentru că a fost primul urs polar care a supraviețuit crescut doar de îngrijitorii de la Zoo. Construit în 1913, **Acvariul Grădinii Zoologice din Berlin** adăpostește numeroase specii de pești și reptile, precum și o colecție impresionantă de artropode.

Intrarea Grădinii Zoologice

TAUENTZIENSTRASSE

De la Breidscheidplatz, luați-o pe **Tauentzienstraße** către est. Nu ratați tuburile de oțel ale sculpturii, create în 1987 pentru a sărbători aniversarea a 750 de ani de la fondarea orașului. Cele două jumătăți sunt aproape una de celalătă, deși nu se ating, simbolizând orașul divizat.

WITTENBERGPLATZ

La capătul lui Tauentzienstrasse, se află **Wittenbergplatz**, o piață mare și aglomerată, unde puteți admira unul dintre multele memoriale ale Berlinului: un semn simplu amplasat la ieșirea de la stația de metrou care amintește trecătorilor de lagările de concentrare naziste. Stația, în stil Art deco, a fost restaurată și are o casă de bilete din lemn, afișe ca în acea perioadă și un orologiu.

KaDeWe (Kaufhaus des Westens, www.kadewe.de), amplasat la marginea pieței, este mai mult decât un simplu centru comercial, devenind un adevărat monument încă de la deschidere, în 1907. Etajul 6 este destinat restaurantelor și are de toate, pentru toți. Pasionații de mâncare pot degusta aici nu doar mâncare nemțească, ci și preparate chinezești, japoneze, rusești, franceze și elvețiene. Un etaj mai sus este Wintergarten, o altă zonă cu mâncare, unde cei veniți la cumpărături se pot bucura de alte preparate delicioase. Este locul ideal pentru micul dejun, înainte de o zi la cumpărături. Zona cu magazine de haine merită vizitată.

ZONA TIERGARTEN

În ciuda denumirii, **Tiergarten** (care înseamnă „grădină animalelor”) nu este o altă grădină zoologică. Printii familiei Hohenzollern veneau aici să vâneze căprioare și mistreți. După ce Frederic cel Mare a tăiat pădurea pentru a crea grădini în

stil francez pentru fratele său, August Ferdinand, zona a fost reîmpădurită în sec. XIX și transformată în parc. După Al Doilea Război Mondial, berlinezii au tăiat iar copaci, de data aceasta pentru combustibil. Copaci pe care îi vedeți astăzi au fost plantați începând cu 1950, printre lacuri, cafenele și monumente.

În parc este și **Englischer Garten** (Grădina Englezescă), creată de Societatea de Horticultură Shropshire și care aparține **Palatului Bellevue**, reședința oficială a președintelui.

HANSAVIERTEL

Pe latura de nord-vest a parcului Tiergarten este **Hansaviertel**, un cartier rezidențial reconstruit pentru Expoziția Internațională de Arhitectură din 1957. Printre arhitecții câștigători s-au numărat Walter Gropius, fondatorul școlii și al mișcării artistice Bauhaus (Händelallee nr. 1-9), brazilianul Oscar Niemeyer (Altonaer Strasse nr. 4-14) și Alvar Aalto din Finlanda (Klopstockstraße nr. 30). Numele acestora, împreună cu proiectele pe care le-au creat sunt înscrise pe harta din Klopstockstraße. În apropiere, pe Hanseatenweg nr. 10, **Akademie der Künste** (Academia de Artă) se distinge prin sculptura lui Henry Moore, amplasată afară. Aici au loc concerte, spectacole de teatru și expoziții de artă avangardistă.

SIEGESSÄULE

În centrul parcului, pe cercul Großer Stern, puteți admira **Siegessäule** (Columna Victoriei), un monument dedicat istoriei victoriilor militare ale Prusiei, construit în 1873, la doi ani după victoria împotriva francezilor, marcând și succesul împotriva Danemarcei (1864) și a Austriei (1866). Pentru a ajunge în vârf, trebuie să urcați 285 de trepte, dar veți fi răsplătiți cu o priveliște a orașului de la o înălțime de 67 m, de sub statuia din bronz aurit a Victoriei înaripate.

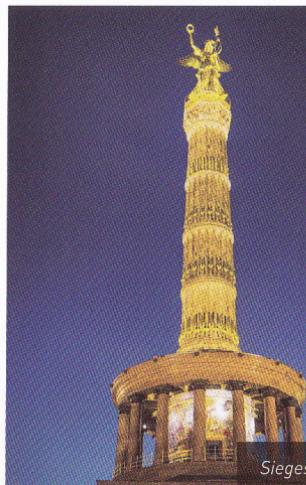
În timpul Campionatului Mondial de Fotbal din 2006, Strasse des 17. Juni a fost scena unui Festival al fanilor FIFA, probabil cea mai mare petrecere de fotbal din lume, care a ocupat aproape toată lungimea străzii.

HAUS DER KULTUREN DER WELT

La nord de Großer Stern sunt monumente ridicate în onoarea arhitecților primei uniuni, mareșalii Moltke și Roon și cancelarul Bismarck. Mergeți de-a lungul râului Spree spre est până când ajungeți la fostă clădire **Kongresshalle**, construită de americani pentru Expoziția Internațională de Arhitectură din 1957. Redenumită oficial **Haus der Kulturen der Welt** (Casa Culturii Mondiale), proiectul este unul îndrăzneț, cu acoperiș curbat din beton, iar forma sa specială i-a adus porecla „scoica însărcinată”. În fața clădirii este o sculptură de Henry Moore. La colț cu Grosse Querallee, aproape de Kongresshalle, este o structură neagră, în linii simple. Construit în 1987, turnul înalt de 42 m are 69 de clopote care bat zilnic, la prânz și la ora 18:00.

CLĂDIREA REICHSTAGULUI

La doar câteva minute de mers pe jos de Haus der Kulturen der Welt, veți găsi **clădirea Reichstagului** (S-Bahn Friedrichstraße;

Siegessäule

Reveniți la Tiergarten, la sud de Siegessäule la colțul dintre Stülerstraße și Klingelhöferstraße, unde se află un complex de clădiri moderne și elegante care găzduiesc sediile **Ambasadelor Tânărilor Nordice** (Danemarca, Finlanda, Norvegia, Suedia și Islanda). Finalizat în 1999, complexul este un elogiu adus designului scandinav și materialelor din această zonă.

Aproape de podul peste Landwehrkanal puteți vedea **Bauhaus Archiv** 7 proiectată de Walter Gropius, fondatorul școlii de arhitectură, artă și design Bauhaus. **Museum für Gestaltung** (Muzeul de Design; www.bauhaus.de; Mi-L 10:00-17:00) spune povestea succeselor importante ale școlii Bauhaus, cea mai progresistă instituție de acest fel. Arhitecți precum Gropius, Mies van der Rohe și Marcel Breuer au colaborat cu artiști precum Paul Klee, Vasili Kandinsky, Lyonel Feininger, Oskar Schlemmer și Laszlo Moholy-Nagy, în încercarea de a încadra de a integra artele, meșteșugurile și arhitectura într-o societate industrială de masă. În cadrul expoziției puteți vedea o serie de obiecte create de aceștia: scaune tubulare din oțel, cești și farfurii, ceainice, piese de șah și blocuri de construit pentru copii, precum și câteva schițe și planuri arhitecturale foarte moderne. La sărbătorirea a 100 de ani de la înființarea Academiei, în 2019, clădirea va fi renovată și i se va adăuga una complet nouă.

STAUFFENBERGSTRASSE

Mergeți pe malul nordic al lui Landwehrkanal, pe Reichpietschufer până la Stauffenbergstraße. Pe colț este unul dintre cele mai fascinante exemple de arhitectură modernistă, **Clădirea Gasag** (sau Clădirea Shell), proiectată de Emil Fahrenkamp și construită pentru compania petrolieră Shell în 1930. Aceasta a fost una dintre primele clădiri înalte din Berlin. Datorită formelor curbate, a stilului și a modului în care este

Clădirea Gasag

folosită sticla ca material de construcții, clădirea oferă un contrast puternic față de arhitectura nazistă de la finalul anilor '30, care se poate observa la clădirea Ambasadei Japoniei din apropiere de Hildebrandstraße. **Gedenkstätte Deutscher Widerstand** (www.gdw-berlin.de; L-V 9:00-18:00, J până la 20:00, S-D 10:00-18:00; gratuit), de pe Stauffenbergstraße nr. 13-14, este un memorial al rezistenței germane împotriva regimului nazist și se află în incinta *Bendlerblock*, fostul cartier general al armatei germane. O statuie de bronz ce înfățișează un bărbat legat este amplasată în curtea unde au fost împușcați Graf von Stauffenberg și alți ofițeri care au complotat împotriva lui Hitler pe 20 iulie 1944. Istoria tragică a acestei tentative de lovitură de stat este descrisă de o expoziție excelentă găzduită chiar în camerele clădirii unde au avut loc întâlnirile secrete.

Mergeți pe Stauffenbergstraße până la intersecția cu Tiergartenstraße. Pe colț este **Ambasada Austriei**. Proiectată